

Sygn. akt VII U 892/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Adrianna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2013 r. w Gdańsku

sprawy H. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania H. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 21 marca 2013 r. nr (...)

oddala odwołanie.

/ Na oryginale właściwy podpis./

Sygn. akt VII U 892/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wnioskodawcy H. C. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) tj. wobec nie udowodnienia 15 letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Organ rentowy wyjaśnił, iż brak jest dowodów potwierdzających, iż w okresie od 01.05.1984 r. do 02.06.1996 r. oraz od 01.09.1996 r. do 31.12.1998 r. wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach, nadto podniósł, iż ww. okresie wnioskodawca nie był pracownikiem.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca wniósł o zmianę decyzji i przyznanie prawa do emerytury wskazując, że prowadząc jednoosobową działalność gospodarczą jeździł samochodem ciężarowym powyższej 3,5 tony oraz ciągnikiem siodłowym z naczepą o ładowności 24 tony.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał argumentację prezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony H. C., urodzony dnia (...), w dniu 03 marca 2013 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę.

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 21 marca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wnioskodawcy H. C. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach, z uwagi na niespełnienie warunków do nabycia tego prawa.

Wnioskodawca w dniu 06 października 2012r. ukończył 60 rok życia, nie jest członkiem OFE, w toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił na dzień 01 stycznia 1999 r. staż ubezpieczeniowy wymiarze 30 lat, 10 miesięcy i 1 dnia okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Okoliczności bezsporne, vide : wniosek – k. 46 akt ubezpieczeniowych, karta przebiegu zatrudnienia k. 28 akt ubezpieczeniowych, decyzja ZUS z dnia 21.03.2013r. k.49 akt ubezpieczeniowych.

Wnioskodawca prowadził działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczą o nr 52, prowadzonej przez Wójta Gminy K., pod firmą (...) z siedzibą w K. w okresie od 10 kwietnia 1989 r. do 28 lutego 2009 r. Przed datą 10 kwietnia 1989r. prowadził działalność gospodarczą w zakresie usług transportowych w oparciu o koncesję z dnia 01maja 1984r.

W dniu 28 lutego 2009 r. złożył zawiadomienie o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, wskazując na datę 28 lutego 2009r., co spowodowało wykreślenie podmiotu z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 28 lutego 2009r.

W okresie od 01maja 1984 r. do 28 lutego 2009r. nie był zatrudniony na podstawie stosunku pracy tj. na podstawie umowy o pracę.

W dniu 17 kwietnia 1986 r. H. C. zawarł umowę o współpracy na wykonywanie usług transportowych z Przedsiębiorstwem Produkcji (...) „ R. w K.. Przedmiotem umowy były usługi transportowe przy czym usługobiorcą był (...) a usługodawcą H. C., który świadczył usługi w zakresie transportu, jeżdżąc samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 5 ton, które stanowiły jego własność. Taki zakres współpracy obejmował okres około 8 lat.

Wnioskodawca na podobnych zasadach świadczył usługi dla firmy (...) przez okres 3 lat, początkowo jeździł samochodem J. a następnie zakupionym przez siebie ciągnikiem siodłowym.

Dowód: decyzja Wójta Gminy K. z dnia 20.02.2009r. k. 19 akt emerytalnych, umowa z dnia 17.04.1986r. k 41-43 akt emerytalnych , zeznania wnioskodawcy w związku z słuchaniem informacyjnym k.14-. 15 akt.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach ubezpieczeniowych pozwanego organu emerytalnego, w tym na szczególności w oparciu o decyzję Wójta Gminy K. z dnia 20 lutego 2009r. (k 19) oraz oświadczenia wnioskodawcy (k. 3 akt), których prawdziwości i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania wnioskodawcy, które Sąd co do zasady ocenił jako wiarygodne, logiczne, spójne i zbieżne z innymi dowodami w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego H. C. nie jest zasadne, co skutkuje uznaniem, iż zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury **dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.** zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, gdy spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
  - 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
  - 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa,
- według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ustęp 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., **będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach** lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ustawy. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa jest rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 z 1983 r. poz. 43 ze zm.), dalej: rozporządzenie, które w § 4 wskazuje, **iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A** (stanowiącym załącznik do rozporządzenia) nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dodatkowo wskazać należy, iż – zgodnie z przepisem § 2 ustęp 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia – okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ustępie 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (**§ 2 ustęp 2 rozporządzenia**).

W świetle zarzutów pozwanego podnoszonych w zaskarżonej decyzji, a także w świetle przepisów ustawy emerytalnej i przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przedmiotem sporu było ustalenie, czy wnioskodawca w spornym okresie czasu od 01.05.1984 r. do 02.06.1996 r. oraz od 01.09.1996 r. do 31.12.1998 r., był pracownikiem w rozumieniu przepisów kodeksu pracy a następnie przy pozytywnym ustaleniu w tym zakresie czy spełnił przesłankę legitymowania się stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat.

Definicja pojęcia pracownika znajduje się w art. 2 k.p. zgodnie, z którym **pracownikiem** jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Katalog wskazanych w tym przepisie sposobów nawiązania stosunku pracy ma charakter wyczerpującego wyliczenia. Stąd nie jest pracownikiem osoba wykonująca określone czynności na rzecz innej osoby na podstawie umowy cywilnoprawnej (np. umowy o dzieło, umowy zlecenia czy umowy agencyjnej). Jednakże w myśl przepisów k. p. czynnikiem decydującym o uznaniu osoby fizycznej za pracownika jest ustalenie czy dana osoba była stroną stosunku pracy. Dlatego w

celu ustalenia czy w danej sytuacji wystąpiły przesłanki składające się na kodeksowe pojęcie "pracownik" należy łącznie traktować definicje ustawowe z art. 2 i art. 22 § 1 k.p. Zestawienie treści obu przepisów nakazuje przyjąć, że pracownikiem jest osoba, która w drodze jednej z czynności prawnych wyliczonych w art. 2 k.p. nawiązała stosunek pracy charakteryzujący się wskazanymi w art. 22 § 1 k.p. cechami. Zgodnie z art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Stwierdzenie wystąpienia wskazanych przesłanek powoduje, że zawarta między stronami umowa jest umową o pracę.

Z przepisu tego wynika, że umowa o pracę jest zgodnym oświadczeniem woli pracownika i pracodawcy, na mocy którego pracownik zobowiązuje się do świadczenia pracy oznaczonego rodzaju, w określonym miejscu i czasie na rzecz drugiej strony za wynagrodzeniem.

Do konstytutywnych cech stosunku pracy odróżniających go od innych stosunków prawnych należą: dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem oraz odpłatny charakter zatrudnienia, przy czym cechy te muszą zostać spełnione jednocześnie aby można było mówić, że strony łączył stosunek pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2006r. I PK 113/06, Pr. Pracy 2007/1/35).

Brak którejkolwiek z ww. cech stosunku pracy powoduje, że czynności wykonywane przez stronę takiego stosunku nie stanowią świadczenia pracy o której mowa w art. 22 k.p.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało ponad wszelką wątpliwość, że wnioskodawca nie był pracownikiem w rozumieniu przepisów kodeksu pracy a prowadził działalność gospodarczą przy czym od 01.05.1984r. na podstawie uzyskanej koncesji na prowadzenie usług transportowych a od 10 kwietnia 1989 r. do 28 lutego 2009 r.

na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczą o nr 52, prowadzonej przez Wójta Gminy K., pod firmą (...) z siedzibą w K. a także iż w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zwierniał umowy na świadczenie usług transportowych z Przedsiębiorstwem Produkcji (...) w K. i firmą (...), wykonując transport samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym (...) tony.

Podkreślenia wymaga iż powód był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych, jednakże z tytułu prowadzenia własnej działalności gospodarczej a nie z tytułu zatrudnienia na podstawie stosunku pracy, co także potwierdza, iż nie był pracownikiem a jedynie osobą prowadzącą działalność gospodarczą.

Wbrew twierdzeniom powoda, sama tylko okoliczność, iż powód świadczył usługi transportowe wykonując transport samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony nie skutkuje uznaniem, iż wykonywał pracę w ramach stosunku pracy, gdy z przeprowadzonego postępowania dowodowego jednoznacznie wynika, iż było to świadczenie usług w ramach umowy cywilnoprawnej.

Podkreślenia wymaga, iż o ustaleniu charakteru umowy o świadczenie pracy nie może bowiem przesądzać jednoznacznie jeden jej element, ale całokształt okoliczności faktycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 r. III PK 38/09 Lex nr 560867). Wskazać należy, iż fakt wykonywania zleconych zadań nie jest cechą charakterystyczną wyłącznie dla stosunku pracy. Sąd wskazuje, iż również w umowach o świadczenie usług, zleceniodawca ma możliwość udzielania wskazówek, co do sposobu wykonania zlecenia i nie jest wymagane, by już przy zawarciu tego typu umowy strony ostatecznie określiły zakres zleconych obowiązków.

Ustalenie w oparciu o wyniki postępowania dowodowego, że łączący strony stosunek prawny nie miał charakteru zatrudnienia pracowniczego i że miał on cechy umowy o świadczenie usług a następnie ustnej umowy o świadczenie usług (łącznie 8 lat) rodzi uznanie, iż wnioskodawca nie był pracownikiem w rozumieniu przepisów kodeksu pracy a także wyłącza konieczność prowadzenia postępowania dowodowego w zakresie ustalenia czy wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Biorąc powyższe wiążące ustalenia pod uwagę, wskazać należy, iż ubezpieczony nie spełnia podstawowego kryterium (§1 ustęp 1 i § 4 ust 1 rozporządzenia), wymaganego od osób ubiegających się o świadczenie emerytalne w niższym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych – mianowicie udokumentował i udowodnił, że w spornych okresach czasu był pracownikiem.

Mając powyższe na uwadze, Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia odwołania H. C. od zaskarżonej decyzji pozwanego organu rentowego z dnia 21 marca 2013r. i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji wyroku, oddalając odwołanie ubezpieczonego.

SSO Monika Popielińska